

ACORD ESTRATÈGIC 2013-2016

Document de bases per a l'impuls de la
competitivitat, l'ocupació i la cohesió social.

Palau de la Generalitat, 15 de maig de 2013

Introducció: El context actual de l'economia catalana

La crisi econòmica i financera que afecta les principals economies europees des de 2008 té conseqüències directes sobre l'economia catalana que dificulten el manteniment i la creació de nova ocupació i condicionen la supervivència de moltes empreses, fent que els elevats nivells d'atur siguin el principal problema social de Catalunya.

Aquesta situació es veu agreujada per la incidència al nostre país d'altres factors importants com el dèficit fiscal persistent i creixent en el temps, l'obligació de reduir el dèficit públic, el creixement de l'endeutament públic, l'alt nivell d'estoc d'endeutament privat i la pràctica eliminació de capacitat de la Generalitat per captar liquiditat dels mercats financers privats.

Diversos estudis assenyalen que la política d'austeritat i contenció del dèficit públic no és efectiva si no es complementa amb polítiques d'estímul al creixement de l'activitat productiva, unes polítiques que necessàriament passen per impulsar els sectors productius estratègics i de les petites i mitjanes empreses com a generadores d'activitat econòmica i creació d'ocupació.

Aquests condicionants afecten directament les polítiques d'estímul i de reactivació de l'activitat productiva tan necessàries per a la recuperació econòmica i la creació d'ocupació.

En el mateix sentit, també cal tenir present que no és possible continuar aplicant únicament polítiques d'austeritat sense que s'afecti de manera directa la cohesió social del país.

És per aquest motiu que el govern de la Generalitat i els agents econòmics i socials consideren necessària una reorientació de la política econòmica que ha de permetre compatibilitzar el necessari control de les finances públiques i la reducció del dèficit amb polítiques actives de creació d'ocupació, d'estímul al creixement econòmic i de cohesió social. En aquest sentit, es mostren partidaris de disposar d'un major marge d'actuació en l'objectiu de dèficit públic per a Catalunya.

El compliment per part del govern central dels compromisos pendents amb Catalunya permetria obtenir majors ingressos que tindrien afectació directa sobre les polítiques socials i les polítiques de reactivació econòmica. És per aquest motiu que se sol·licita de l'Estat la transferència d'aquests recursos cap a Catalunya.

En el mateix sentit, cal reforçar les mesures de lluita contra el frau fiscal i l'economia submergida.

Per tot això, el Govern de la Generalitat i els agents socials i econòmics de Catalunya consideren imprescindible l'impuls d'un marc català de relacions laborals amb els seus corresponents instruments. En aquest context, l'Acord Estratègic ha de contribuir a la definició de mesures per a la reactivació econòmica i la generació d'activitat i d'ocupació, al desenvolupament d'un nou model de creixement econòmic basat fonamentalment en la indústria i a unes noves bases de polítiques de cohesió social.

ACORD ESTRATÈGIC PER AL CREIXEMENT ECONÒMIC, LA CREACIÓ D'OCUPACIÓ I LA COHESIÓ SOCIAL

1. Antecedents

A principis de 2004, el Govern de Catalunya, els sindicats i les organitzacions empresarials catalanes van obrir un procés de concertació i acord per tal de reforçar les bases de la competitivitat i sostenibilitat de l'economia catalana.

La Declaració del 17 de febrer de 2004 enumerava un ampli ventall d'aspectes sobre els quals s'havia d'arbitrar aquesta concertació. Aquests aspectes feien referència a infraestructures (de transport, energètiques, de telecomunicacions i mediambientals); educació i polítiques actives d'ocupació; R+D+I; polítiques socials; polítiques laborals; finançament de l'activitat econòmica; entorn afavoridor de l'activitat empresarial, i a la internacionalització de l'economia catalana.

El 16 de febrer de 2005, el Consell d'Institucions de l'Acord estratègic va signar l'Acord estratègic per la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana 2005-2007. Aquest Acord constava de 86 mesures agrupades en 3 blocs i va suposar una execució pressupostària de 4.470 M€ al final del període.

L'Acord estratègic per al període 2008-2011 va constar de 102 mesures agrupades en 7 blocs i en 23 línies estratègiques, i un pressupost executat del període de 23.584,5 M€.

Acord estratègic 2005-2007	Acord estratègic 2008-2011
<ol style="list-style-type: none">1. Millores de les condicions bàsiques de competitivitat2. Internacionalització3. Millora de la qualitat de l'ocupació i la cohesió social	<p>Bloc 1: Innovació i coneixement</p> <p>Bloc 2: Educació i qualificació de les persones</p> <p>Bloc 3: Infraestructures</p> <p>Bloc 4: Competitivitat empresarial</p> <p>Bloc 5: Activitat econòmica i medi ambient</p> <p>Bloc 6: Qualitat de l'ocupació</p> <p>Bloc 7: Cohesió social</p>
Total executat: 4.470 M€ (86 mesures)	Total executat: 23.584,5 M€ (102 mesures)

Una vegada acabada la vigència de l'Acord Estratègic i ateses les noves circumstàncies que afecten l'economia catalana, el Govern de Catalunya i els agents econòmics i socials consideren necessari reprendre el diàleg per aconseguir acordar aquelles actuacions de caràcter estructural que permetin a l'economia catalana garantir la seva competitivitat, el progrés futur i el creixement de l'ocupació.

2. Proposta d'àmbits de treball

El nou acord estratègic es fonamentarà en tres grans eixos de treball: a) les mesures per la reactivació econòmica i els factors estratègics de competitivitat, b) el foment de l'ocupació i la qualificació professional i c) les polítiques de cohesió social. Dins de cada eix de treball es prioritzaran aquells àmbits als quals cal donar resposta per afrontar els actuals reptes i les necessitats de futur de l'economia catalana i de la cohesió de la nostra societat.

En el primer eix de reactivació econòmica i de factors estratègics de competitivitat s'abordaran les mesures principals per garantir un sòlid model productiu de futur per a l'economia catalana i la seva presència en el marc de relacions globals així com el desenvolupament de les infraestructures i polítiques clau per garantir la competitivitat de les empreses i de l'economia catalana. El teixit econòmic català està basat fonamentalment en la petita i mitjana empresa, la qual ocupa a la gran majoria de treballadors. Ens cal orientar polítiques que afavoreixin el seu creixement, l'accés a la contractació pública i la seva internacionalització.

El segon eix de foment de l'ocupació i la qualificació professional abordarà el greu problema de l'atur, especialment entre la població juvenil i els i les aturades de llarga durada, i planteja les mesures necessàries per garantir una qualificació professional sòlida i adaptada al mercat de treball, per a les persones no només en situació d'atur sinó al llarg de la seva vida laboral així com mesures a curt termini que permetin reduir els elevats índexs d'atur actuals.

El tercer eix de polítiques de cohesió social farà èmfasi en la necessitat d'esdevenir una societat cohesionada i amb un sistema de benestar sostenible, per garantir la convivència, l'equitat social i la igualtat d'oportunitats de tots els catalans i catalanes.

2.1 Mesures de reactivació econòmica i factors estratègics de competitivitat:

L'objectiu de les polítiques de reactivació econòmica ha d'anar adreçat a reformular el model econòmic català actual per tal de fer-lo més resistent a les vicissituds dels cicles econòmics globals i facilitar aquelles polítiques que impulsin els sectors productius estratègics per al país, i contribuir a la millora de la competitivitat de l'economia catalana.

a) Impuls a la política industrial del país

L'economia de Catalunya ha de ser de base industrial. En aquest sentit, s'han de coordinar i implementar instruments (econòmics, territorials, sectorials) que permetin consolidar les empreses existents i atreguin noves empreses i inversions, així com avançar en el canvi de model productiu.

b) Internacionalització de l'economia catalana

L'increment de les exportacions, la captació d'inversió estrangera i l'augment dels fluxos turístics són tres punts essencials per a la superació de la crisi i l'impuls d'una economia més sòlida.

c) Regulació, simplificació administrativa i contractació pública

La simplificació important dels procediments administratius vinculats a la implantació o el creixement de l'activitat empresarial pot facilitar la reactivació econòmica, per l'ajustament de requisits als criteris comunitaris sense exigències addicionals i per l'agilitat màxima de la resolució dels tràmits.

En aquest sentit es fa necessari racionalitzar i simplificar la normativa administrativa afavorint que l'administració pública sigui facilitadora de l'activitat econòmica, tot respectant el marc regulador i de garanties.

d) Impuls d'un model català d'innovació, disseny i creativitat

Els progressos que s'han fet en R+D+i a Catalunya han de traduir-se en innovació i en transferència de coneixement a les empreses perquè amplii la seva oferta i millori la seva competitivitat. Tot i que s'ha avançat en molts aspectes, no es disposa encara d'un model propi d'innovació, disseny i creativitat empresarial que, a mig termini, ens pugui homologar als països europeus avançats.

e) Millora de la liquiditat i del finançament empresarial

Les empreses necessiten un major accés al crèdit per garantir la seva activitat econòmica present i futura. En un moment de dificultat d'accés a la liquiditat, l'administració pública ha de facilitar instruments i eines que afavoreixin que el crèdit arribi a l'empresa, a l'hora que desenvolupa i afavoreix nous mecanismes de capitalització i de finançament.

f) Infraestructures estratègiques

La competitivitat de les empreses depèn també de la competitivitat del territori, és a dir, de la disponibilitat de les infraestructures idònies en tots els àmbits: comunicacions, energètiques i TIC perquè les empreses puguin desenvolupar la seva activitat productiva i la seva activitat comercial. En moments de contenció de la despesa i la inversió públiques, la clau de la competitivitat es troba en la dotació i la gestió d'aquelles infraestructures que són prioritàries per l'activitat productiva i pel nou model de desenvolupament sostenible.

2.2. Foment de l'ocupació i la qualificació professional

Les actuals xifres d'atur obliguen a prioritzar la creació d'ocupació per a garantir la necessària cohesió social i per afavorir la integració en el mercat laboral de les persones que n'han quedat al marge. Els col·lectius prioritaris en la creació d'ocupació seran els joves, els aturats de llarga durada i les persones amb especials dificultats d'inserció laboral.

Millorar la competitivitat de l'economia passa necessàriament per millorar el nivell de qualificació professional dels treballadors i treballadores al mercat laboral i adaptar-lo a les necessitats actuals.

La formació de les persones ha de ser entesa com una formació al llarg de la vida, no només en els cicles educatius inicials. Una formació de qualitat, adequada a les necessitats de les persones i que faciliti les eines d'adaptació als nous entorns professionals.

a) Polítiques actives d'ocupació

En les transicions laborals les persones han de disposar d'eines que els permetin augmentar la seva ocupabilitat, especialment si formen part de col·lectius amb especials dificultats d'inserció laboral i sociolaboral. L'objectiu és augmentar la seva ocupabilitat perquè es puguin adaptar als canvis socioeconòmics, mantenint-se o inserint-se en el mercat de treball. Entre les mesures principals destaquen una major eficiència de les polítiques actives d'ocupació i dels serveis públics d'ocupació, orientació laboral, el foment de la inserció laboral dels col·lectius amb més dificultats d'inserció mitjançant la formació i els ajuts a la contractació per a les empreses.

b) Foment de la iniciativa i l'emprenedoria

L'emprenedoria, a més de ser una forma d'autoocupació, pot ajudar al desenvolupament del model econòmic de futur. S'ha de facilitar, tant en l'aspecte de finançament com en el de suport a la gestió empresarial, la realització de projectes emprenedors, però també la consolidació d'aquestes iniciatives perquè es transformin en empreses viables.

En aquest àmbit cada cop més les empreses del tercer sector i les cooperatives són un motor de creixement econòmic i de generació d'ocupació. L'objectiu és tenir un marc favorable per a la creació i consolidació d'aquest tipus d'empreses amb valor social afegit, per a què es puguin adaptar als canvis de l'entorn socioeconòmic.

c) Qualificació Professional i formació al llarg de la vida

La formació i la qualificació professional són drets de les persones que han de contribuir a la major qualitat de l'ocupació i la millora de la competitivitat de les empreses.

La formació de les persones s'ha de garantir al llarg de la vida i en un model integrat. Està demostrat que el nivell formatiu incideix positivament en l'ocupació i facilita els processos de transició laboral: fa més resistents les persones en el mercat de treball i augmenta les possibilitats de passar de l'atur a l'ocupació. Una de les principals mesures per aconseguir-ho és culminar la integració dels sistemes de formació professional perquè les persones puguin capitalitzar qualsevol tipus de formació i tenir certificades totes les competències professionals assolides tant mitjançant la formació formal o informal, com mitjançant l'experiència laboral.

2.3 Polítiques de cohesió social

Cal garantir la cohesió social com a factor bàsic per al desenvolupament del país i garantir el pes relatiu de les polítiques socials en el conjunt de la despesa pública de la Generalitat.

En aquest sentit, es proposa buscar mecanismes que permetin una futura reparació dels efectes que els ajustos hagin pogut tenir sobre determinades polítiques de despesa i inversió socials.

a. Polítiques de Salut

Cal preservar l'actual model de salut català com un sistema sanitari d'accés universal, gratuït i de qualitat que garanteix la igualtat d'accés i d'oportunitats com a garantia per al manteniment de la cohesió social.

b. Polítiques educatives per a la cohesió social

L'escolarització és un element determinant per reduir el risc d'exclusió dels infants i joves, contrarestar els condicionants d'ordre socioeconòmic, socialitzar les oportunitats i afavorir l'ascens social. Assolir l'èxit escolar i el màxim desenvolupament del talent de tots els alumnes és la condició per possibilitar l'exercici de la llibertat individual i, alhora, la garantia de progrés d'un país en termes de cohesió social. En aquest sentit es fa necessari preservar el model educatiu català d'interès públic, integrador i inclusiu, i impulsar-lo com element afavoridor del progrés personal, de millora educativa del país i de cohesió social.

La correlació existent entre exclusió lingüística i exclusió social, evidenciada en nombrosos estudis, fa de l'adquisició de la competència lingüística del català en un marc de plurilingüisme i la presència i l'ús social de la llengua catalana, elements d'igualtat d'oportunitats i de cohesió social.

Aquest objectiu és del tot compatible amb el domini del castellà, primera llengua de molts catalans i patrimoni lingüístic de Catalunya. La globalització fa que el domini de llengües amb una gran presència social com l'anglès i el castellà faciliti l'obertura a noves oportunitats empresarials, socials i culturals per al nostre país.

L'aprenentatge de llengües estrangeres, i fonamentalment de l'anglès, és un altre àmbit fonamental en el que s'ha d'afavorir les eines i metodologies necessàries que incrementin les competències lingüístiques dels nostres alumnes.

c. Atenció a la dependència

Per poder mantenir un model d'atenció integral centrat en la persona, caldrà disposar i adequar els recursos econòmics a la previsió de creixement de la població que n'haurà de ser la destinatària. En aquest sentit, caldrà garantir l'assignació de recursos a càrrec dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya i seguir exigint i reclamant a l'Estat espanyol el finançament necessari, d'acord amb el marc legal vigent.

d. Polítiques d'habitatge

Es fa necessari reforçar els programes socials i promoure un parc d'habitatge de lloguer social per a garantir el dret a l'habitatge tant pel manteniment de les persones en les seves llars, com per ajudar a aquelles altres persones que han perdut el seu habitatge per efecte de la crisi.

e. Lluita contra la pobresa i l'exclusió social

Cal treballar per un sistema de prestacions i ajuts per aquelles persones i famílies en situació de major vulnerabilitat, per cobrir les seves necessitats bàsiques.

3. Metodologia.

Per tal de fer efectiu l'objectiu d'aprovació del nou acord estratègic, Govern i agents econòmics i socials es comprometen a definir tres grups de treball de caràcter tècnic, que setmanalment es reuniran per tal de concretar les mesures dels tres àmbits de treball definits a la proposta d'Acord.

També es reuniran cada tres setmanes, la Comissió de Coordinació i direcció de l'Acord Estratègic, integrada per representants dels departaments més directament implicats de la Generalitat (Presidència, Economia i Coneixement, Empresa i Ocupació) i els agents econòmics i socials que participin en l'elaboració de l'Acord Estratègic.

La voluntat de les parts és, en un termini de tres mesos, tenir elaborat el document de l'Acord Estratègic.

ANNEX: Exemples de possibles actuacions a abordar en els grups de treball de l'Acord Estratègic.

1. Dissenyar una estratègia de suport al sector industrial, especialment orientada a l'atracció transformadores i noves inversions.
2. Implantar de manera efectiva un model de formació professional integrat amb itineraris formatius al llarg de la vida.
3. Execució de les infraestructures vinculades al Corredor Mediterrani com a eix de generació de nous pols de l'activitat econòmica.
4. Millora de les competències lingüístiques i de domini d'una tercera llengua al finalitzar l'etapa educativa obligatòria i en la formació empresarial.
5. Desenvolupar nous sistemes de transferència de coneixement de la Universitat, els centres de recerca i els centres tecnològics a l'activitat productiva.
6. Donar suport a les activitats considerades estratègiques, des de la vessant de la reactivació econòmica i especialment sensibles a la creació de llocs de treball i en els territoris que es pugin veure afectats per processos de desindustrialització.
7. Afavorir la cooperació entre empreses i administració per al foment de la internacionalització i facilitar les condicions per a la captació d'inversió estrangera, potenciant la promoció exterior en àrees emergents i en sectors innovadors.
8. Aprofitar les capacitats de l'administració pública com a sector tractor d'altres sectors d'interès general com la salut, els serveis a les persones, les tecnologies de la informació i la comunicació i la cultura.
9. Desenvolupar un programa de lluita contra l'atur, que centri les actuacions sobre els sectors més afectats: aturats de llarga durada i població juvenil. Es prioritzaran els programes que combinin la formació i qualificació dins de les empreses.
10. Desenvolupar instruments financers per a la capitalització de les empreses i per garantir la liquiditat de l'activitat productiva

mitjançant la concentració cap aquestes activitats de totes les línies de crèdit públiques.

11. Desplegar programes socials per afavorir l'accés a l'habitatge en lloguer.
12. Desenvolupar una nova llei de la RMI tant per afavorir el retorn al mercat de treball com per garantir la protecció a aquelles persones amb major risc d'exclusió.